

Zamyślenia

„Bo jest poeta w Polsce barometrem”

– stwierdził Czesław Miłosz w swoim „Traktacie poetyckim”. A tak w ogóle, jeżeli żal mi umarłych poetów to dlatego, że nie widzą tego, co też wyrabia się w naszym kraju. Mają święty spokój po trudach ich codzienności i klęsk życiowych. Poeci na przekór woli polityków – obserwują ten świat, zarzucając swoje myśli w głąb, w przepaście, które właśnie za sprawą polityki ten świat kopie i ryje, też w twórczym mozole. Nie dziwnym się zatem, że korzenie zachwytu światem w życiu wewnętrznym poety, niestety, ale tak rzadko rodzą te najpiękniejsze kwiaty. Oto znajdujemy obecnie w rodzimej poezji symptom buntu, a nawet czarnej rozpacz. Jakże trudno sięgać grzecznie i pokornie po słowa piękne i metafory zachwycające... bo jest poeta w Polsce barometrem. I tu Miłosz miał rację. La Bruyere pytał swego czasu: „Czyś ty oszalał, aby być tak nieszczęśliwym?”. Cóż, w tym smutku bywają poeci czasami aż okrutni. Dla czytelników i dla siebie. Nic dziwnego, że czytelnicy coraz rzadziej sięgają po tomiki wierszy współczesnych poetów, jakby chcieli im powiedzieć, że stali się zbyt wyniośli w swoim pogardliwym smutku. Nic dziwnego, że trwa w twórczości poetyckiej jakaś złowieszcza monotonia, zaś twórcy poetyckiego słowa w tym rozpasanym, zgnytnym kapitalizmem społeczeństwie, po prostu stali się kłopotem, ciężarem oraz trudem. Nikt nie powie i nie napisze w recenzji – poeto, jesteś dla nas szczęściem, radością i nadzieją. Pytał kiedyś Andrzej Tchórzewski: co znaczy niezależność i suwerenność poety? Otóż, poeta Tchórzewski to być niezależnym od szkół, mód i jakichkolwiek obowiązków, z wyjątkiem normalnych powinności ludzkich. I dalej: poeta nie powinien grać roli poety, gdyż nigdy nie będzie postacią sceniczną. Poeta winien w swej niezależności być całkowicie podległy wobec doświadczeń osobistych i zbiorowych. I na koniec, wedle Tchórzewskiego: dokonując wyborów, winien przekazywać najcenniejsze doświadczenia i nie musi charakteryzować się postawą świadka, lecz dawać świadectwo rzeczywistym przeżyciom, jako obowiązek moralnego wartościowania i oceny. Zatem parafrazując strofy wiersza Miłosza, poeta w Polsce ma obowiązek być barometrem. Wiemy, czym jest to urządzenie wiszące na ścianie domu. Mój niemiecki barometr o czterech funkcjach (Stürmisch, Regen, Veründelich Schön und Trocken) zaciął się niestety i przestał działać, choć firma, która

go wyprodukowała, oświadcza, że posiada on Automatische Eichung (-). Donner Weter! Anna Kamieńska pisała: „Nie piszę wierszy, kiedy chcę, lecz kiedy nie mogę, kiedy mam zalaną krtań i zduszone gardło”. Ilu polskich poetów ma dziś zduszone gardło z racji czasu, w którym wypadło im żyć? Pewnie większość, do diabła! Oto czytając ich wiersze czujemy, jak charczy w nich jakaś niemoc oraz bezsilność. Lepiej mają się w tych czasach satyrycy. „Słuchajcie głosu poety, choćby jego głos był cieni, jak głos Giuletty...”. Nie dziwnym się, że w kryzysie doczekaliśmy się sromotnego stanu kultury literackiej. Taki jest porządek rzeczy. Poetom pozostało jedynie uważniej wpatrywać się w swoje sny i niespełnione marzenia. Niech to będzie taki ich szaniec obrony osadzony w kształcie losu im przypisanego. A może stanie się tak, iż znajdując się bliżej dna owych przepaści i jam, tym prędzej podbiją się w górę, przelamując po drodze poczucie bezsensu poetyckiego działania, w myśl zresztą Hebbela, że boleść indywidualizuje...

KAZIMIERZ IVOSSE

Emil Biela

Samotność Boga

nie jest jego samotnością
lecz osobnością podobnie jak mój cień
który nie jest podobny do mnie
nie pytam dlaczego
ponieważ lękam się prawdy

i kto to mówi o wesołych cieniach
o teatrze cieni

lubię w końcu mój cień
choć czasem chcę
aby mnie opuścił
gdyż wiem, „że kiedy się kocha,
trzeba odjechać” – tak pisał Blaise Cendrars
i wielu z powodu tej miłości odjeżdżało
czasem odjeżdżało na zawsze

Wielki samotnik powiedział wczoraj
od swego ołtarza: Bądź wychowawcą samego siebie

Wybraniec

świat otwiera drzwi nieba
widzę wtedy wyraźnie jak dobro
nas wybiera – wierzę, że każdy człowiek to
wybraniec
wschód i zachód słońca
są niczym obrotowe drzwi do nieba

Stworzyciel jasnego okna
dłoń na powitanie wyciąga
słuchając jak człowiek mówi
Ojczyznaz

obrotowe drzwi do nieba
zawsze otwarte i ciągle zamknięte
bo powrotu na ziemię nie ma

jak przekroczyć próg tych drzwi
z kim

Rys. Barbara Medajska

Oliwia Betcher

tytuły są bez znaczenia

śledzisz światła wypelzające z cudzych domów
spokojnie oddychasz nie wiedząc czy ten rytm
należy jeszcze do ciebie
a przecież jesteś tylko jednym

wspomnieniem w czyimś życiu czerwoną
smuzką
na prześcieradle koszulką z miki
lub szarym pudłem polykającym pejoratywne
przymiotniki
zawsze kiedy brakuje słońca seksu albo sensu
szukasz wokół siebie

wiary którą mogłabyś przygarnąć bo boleśnie
nauczyl się odkąd umarł bóg nie ma
spokojnego miejsca
dla ateistów i odkąd poezja wyszła spod
strzechy poeci piszą by widzieć
„wyboldowane” nazwisko chociaż nikt nie
zauważa
że wieczorami zamykasz książki chowasz
się w zaułkach gdzie odpoczywają cienie
i umierasz z empatii